

Αθήνα, 16/07/2026
Αριθμ. Πρωτ.: 54672/2026

Πληροφορίες:
Γραφείο Συνηγόρου του Πολίτη
Τηλ. 213 1306768-9
grafeiosynigorou@synigoros.gr

Προς
κ. Γεώργιο Στύλιο
Πρόεδρο Διαρκούς Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων
stylgios@parliament.gr, epitropes@parliament.gr

Θέμα: Παρατηρήσεις επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας με τίτλο «Προσωπικός Βοηθός, Πρώιμη Παρέμβαση και λοιπές ενεργητικές πολιτικές για άτομα με αναπηρία, ρυθμίσεις στεγαστικής πολιτικής και άλλες διατάξεις»

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των εκ του Συντάγματος και του νόμου (ν. 3094/2003) αρμοδιοτήτων του, θέτει δια του παρόντος υπομνήματος υπ' όψιν σας και δι' υμών στα μέλη της αρμόδιας Επιτροπής, παρατηρήσεις επί του εν θέματι σχεδίου νόμου του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας που τυγχάνει επεξεργασίας στην Επιτροπή σας.

Ακολουθούν οι παρατηρήσεις μας επί συγκεκριμένων διατάξεων για τον Προσωπικό Βοηθό για τα άτομα με αναπηρία, τη διαδικασία πιστοποίησης αναπηρίας, την Κάρτα Αναπηρίας, και τις παροχές ΟΠΕΚΑ.

Επί των προτεινόμενων άρθρων 1-12 του νομοσχεδίου «Προσωπικός Βοηθός για άτομα με αναπηρία»

(α) Ο Συνήγορος του Πολίτη θεωρεί την υλοποίηση του προγράμματος Προσωπικού Βοηθού πολύ σημαντική πρωτοβουλία για την υποστήριξη της αυτόνομης διαβίωσης των ατόμων με αναπηρία, όπως έχει επισημάνει σε σχετικές εκθέσεις¹ ήδη κατά την πιλοτική φάση εφαρμογής του μέτρου. Χαιρετίζουμε, συνεπώς, την επέκταση του προγράμματος στο σύνολο των δικαιούχων με τις διατάξεις των άρθρων 1-12 του σχεδίου νόμου ως εξαιρετικά σημαντική θετική εξέλιξη.

¹ Ενδεικτικά, Ειδική Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες 2023, σ. 55.

Κατά την πιλοτική λειτουργία του προγράμματος είχαν υποβληθεί παράπονα από τους προσωπικούς βοηθούς για την καθυστερημένη ολοκλήρωση της διαδικασίας ασφάλισής τους στον e-ΕΦΚΑ με τη διαδικασία του εργοσήμου, την αδυναμία εκ των υστέρων διόρθωσης σφαλμάτων δήλωσης των ωρών απασχόλησης μέσω της οικείας ηλεκτρονικής πλατφόρμας, καθώς και για τη διαδικασία και τα κριτήρια επιλογής των ατόμων με αναπηρία που θα μπορούσαν να προβούν στην εξεύρεση προσωπικού βοηθού και στην κατάρτιση σχετικού συμφωνητικού, η οποία λόγω των περιορισμένων θέσεων χαρακτηριζόταν από μια ευρύτατη τυχαιότητα. Σε συνέχεια των παραπόνων των πολιτών ακολούθησε αλληλογραφία με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες ΟΠΕΚΑ, e-ΕΦΚΑ και Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας στο πλαίσιο της οποίας η Αρχή παρακολούθησε τις προσπάθειες για την υλοποίηση της πιλοτικής φάσης του προγράμματος και την επίλυση των προβλημάτων που ανέκυψαν.

Αναφορικά με τα κριτήρια επιλογής των δικαιούχων του προγράμματος, δεν ακολουθήθηκε τήρηση προτεραιότητας των αιτήσεων βάσει αριθμού πρωτοκόλλου, ενώ πραγματοποιήθηκε επιλογή σε μεγάλο βαθμό με ασαφή και τυχαίο τρόπο για την κάλυψη διαθέσιμων θέσεων. Ειδικότερα, σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 7 της υπ' αρ. 28458/24-03-2022 ΚΥΑ (ΦΕΚ 1427/Β') «*η επιλογή των αξιολογούμενων θα γίνει από αλγόριθμο που θα διασφαλίζει την ανωνυμοποίηση των αιτήσεων και την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος*». Οι αιτήσεις των ωφελούμενων στις δύο φάσεις υλοποίησης του προγράμματος ελέγχθηκαν αρχικά από το πληροφοριακό σύστημα υποστήριξης ως προς την πλήρωση των βασικών προϋποθέσεων συμμετοχής σε αυτό, όπως είναι το ποσοστό αναπηρίας, η ηλικία και ο τόπος κατοικίας, ανάλογα με το σε ποια φάση του προγράμματος είχε υποβληθεί η αίτηση. Σε περίπτωση πλήρωσης όλων των προϋποθέσεων εμφανιζόταν η σήμανση "πληρούνται οι προϋποθέσεις" στην αίτηση. Αυτό πρακτικά σήμαινε, ότι η αίτηση πληρούσε τους όρους για να είναι μεταξύ αυτών που θα συμμετείχαν στην ανωτέρω αναφερόμενη διαδικασία εφαρμογής του αλγορίθμου. Από αυτή τη διαδικασία αναδείχθηκαν οι ωφελούμενοι των δύο φάσεων του προγράμματος. Μετά την ανάδειξη των ωφελούμενων ακολούθησαν η αξιολόγησή τους από τριμελή Ειδική Επιστημονική Επιτροπή και εφόσον η κρίση της Επιτροπής ήταν θετική, η απονομή ωρών προσωπικής βοήθειας στους ωφελούμενους. Με το άρθρο 22 του ν. 5178/2025 δόθηκε παράταση της πιλοτικής εφαρμογής της υπηρεσίας έως τη λήξη του προγράμματος του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» και μέχρι εξαντλήσεως του προϋπολογισμού του έργου. Κατόπιν των ανωτέρω, την 1η Απριλίου και την 5η Ιουνίου του 2025 πραγματοποιήθηκαν δύο νέες κληρώσεις, από τις οποίες προέκυψαν 580 νέοι ωφελούμενοι του προγράμματος, οι οποίοι αναδείχθηκαν μέσα από αυτούς που είχαν ήδη υποβληθεί και εγκεκριμένες αιτήσεις και στις δύο φάσεις του προγράμματος.

Τα προβλήματα που διαπιστώθηκαν κατά τη διαδικασία επιλογής των δικαιούχων κατά την πιλοτική λειτουργία του προγράμματος και ειδικότερα η τυχαιότητα του τρόπου επιλογής των δικαιούχων η οποία οδήγησε στη διατύπωση αμφιβολιών από

πολίτες για τη διαφανή διαχείριση του προγράμματος φαίνονται να επιλύονται στην οικεία ρύθμιση του σχεδίου νόμου, καθώς προβλέπεται μοριοδότηση των δικαιούχων με συγκεκριμένα κριτήρια σοβαρότητας αναπηρίας και με τη συνεκτίμηση κριτηρίων εισοδήματος.

Θεωρούμε κρίσιμο τον καθορισμό συγκεκριμένων και γνωστών εκ των προτέρων κριτηρίων για την επιλογή των δικαιούχων, ώστε να εμπεδωθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στη διαφανή και καθολική, με ισότιμους όρους, υλοποίηση ενός τόσο σημαντικού έργου για την διαβίωση των ατόμων με αναπηρίες.

(β) Περαιτέρω, κατά τη θέση σε καθολική εφαρμογή του Προγράμματος «Προσωπικού Βοηθού για άτομα με αναπηρία», διαφαινόταν το ενδεχόμενο όχι μόνον χωρικής επέκτασής του (άρθρο 38 ν. 4837/2021), αλλά και διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής του, ώστε να καλύπτει άτομα με αναπηρία που ανήκουν σε μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Στο άρθρο 5 παρ. 2 του σχεδίου νόμου, μεταξύ των λοιπών προϋποθέσεων που πρέπει να πληρούν οι επιλέξιμοι ωφελούμενοι περιλαμβάνεται και ηλικιακή προϋπόθεση. Κατά την εν λόγω διάταξη, πρέπει να «δ) είναι ηλικίας τουλάχιστον δεκαέξι (16) ετών και η ηλικία τους δεν υπερβαίνει τα εξήντα επτά (67) έτη. Κατ' εξαίρεση, δύνανται να είναι ηλικίας έως εβδομήντα πέντε (75) ετών, εφόσον είχαν καταστεί δικαιούχοι του επιδόματος κίνησης της περ. θ) της παρ. 7 του άρθρου 51 του ν. 1882/1990 (Α' 43), το οποίο χορηγείται από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α., πριν από τη συμπλήρωση του εξηκοστού έβδομου (67ου) έτους της ηλικίας τους»².

Η ανωτέρω ρύθμιση φαίνεται να εισάγει διαφοροποίηση μεταξύ ατόμων με αναπηρία, αποκλειστικά στη βάση της ηλικίας τους, μολονότι ο θεσμός του Προσωπικού Βοηθού αποσκοπεί στην υποστήριξη της ανεξάρτητης διαβίωσης και της αποτελεσματικής συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία στην κοινωνία, ανάγκες οι οποίες δεν παύουν να υφίστανται με τη συμπλήρωση συγκεκριμένου ορίου ηλικίας. Αντιθέτως, μάλιστα, στα άτομα με αναπηρία μεγαλύτερης ηλικίας συχνά εντείνονται οι ανάγκες για υπηρεσίες προσωπικής υποστήριξης. Λαμβανομένου αυτού υπ' όψιν, η θέσπιση ηλικιακών περιορισμών για την ένταξη στο πρόγραμμα ενδέχεται να περιορίζει την ουσιαστική άσκηση του δικαιώματος στην ανεξάρτητη διαβίωση και κατ' επέκταση, να οδηγεί σε δυσμενή μεταχείριση μιας ιδιαίτερα ευάλωτης κατηγορίας ατόμων με αναπηρία³.

Περαιτέρω, η σύνδεση της κατ' εξαίρεση δυνατότητας υπαγωγής στο πρόγραμμα ατόμων ηλικίας άνω των 67 και έως 75 ετών, μόνον εφόσον έχουν καταστεί δικαιούχοι του επιδόματος κίνησης του ΟΠΕΚΑ (που χορηγείται πριν τη συμπλήρωση του 67ου έτους της ηλικίας τους), εισάγει ενδεχομένως πρόσθετη

² Σημειώνεται ότι το ανώτατο ηλικιακό όριο των ωφελούμενων αυξήθηκε στο κατατεθέν στη Βουλή σχέδιο νόμου κατά δύο έτη, καθώς στο υπό δημόσια διαβούλευση σχέδιο νόμου, ως ανώτατο ηλικιακό όριο αναφερόταν το 65^ο έτος.

³ Υπογραμμίζεται, ότι την ίδια άποψη φαίνεται να συμμερίζεται και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΟΚΕ), όπως προκύπτει από τη συνημμένη στην αιτιολογική έκθεση του κατατεθέντος σχεδίου νόμου γνώμη της (βλ. σελ. 142 της αιτιολογικής).

διαφοροποίηση μεταξύ ατόμων με ανάλογες ανάγκες υποστήριξης, γεγονός που δημιουργεί προβληματισμό ως προς την προσφορότητα και αντικειμενικότητα των συγκεκριμένων κριτηρίων για τον αποκλεισμό ή την ένταξη δυνητικών δικαιούχων.

Συνεπώς, εφόσον κριθεί αναγκαία η διατήρηση των συγκεκριμένων ηλικιακών ορίων (16-67, και μόνον κατ' εξαίρεση, έως 75 ετών και υπό προϋποθέσεις), τότε η επιλογή αυτή χρήζει ειδικής και τεκμηριωμένης αιτιολόγησης, από την οποία θα πρέπει να προκύπτει, ότι οι υφιστάμενες διαφοροποιήσεις στη βάση της ηλικίας στηρίζονται σε αντικειμενικά κριτήρια, εξυπηρετούν θεμιτό σκοπό δημοσίου συμφέροντος και πληρούν την αρχή της αναλογικότητας. Παράλληλα, θα πρέπει να είναι σύμφωνες και προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας για την προστασία των δικαιωμάτων όλων των ατόμων με αναπηρία, ανεξαρτήτως ηλικίας⁴.

(γ) Σε ό,τι αφορά τις προϋποθέσεις για εγγραφή στο μητρώο προσωπικών βοηθών που τίθενται στο άρθρο 6, προβλέπεται μεταξύ των λοιπών δικαιολογητικών, ότι θα πρέπει ο υποψήφιος να « (ζ) διαθέτει βεβαίωση ψυχιάτρου περί μη ύπαρξης ψυχικής νόσου». Αναφορικά με την προϋπόθεση αυτή, επαναλαμβάνεται στο σχέδιο νόμου η ρύθμιση της παρ. 3 του άρθρου 12 της ΚΥΑ 28458/22 (ΦΕΚ 1427 Β/24-3-2022) για την υλοποίηση του Πιλοτικού Προγράμματος «Προσωπικός Βοηθός για άτομα με αναπηρία». Ως προς το ζήτημα αυτό, η Αρχή έχει εκφράσει την άποψη, επ' ευκαιρία εξέτασης αναφοράς που της υποβλήθηκε, ότι η πρόβλεψη ως προϋπόθεση για την εγγραφή στο μητρώο προσωπικών βοηθών της προσκόμισης βεβαίωσης για μη ύπαρξη ψυχικής νόσου, συνιστά άμεση διάκριση λόγω ψυχικής πάθησης. Ειδικότερα, απαγορεύεται η λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση ενός ατόμου λόγω ψυχικής πάθησης σε σύγκριση με αυτήν που θα ελάμβαναν άλλα πρόσωπα (άρθρο 2 παρ. 2 περ. α' του ν. 4443/2016 και άρθρο 27 της Σύμβασης). Κατ' εξαίρεση, τέτοια λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση επιτρέπεται εφόσον δικαιολογείται λόγω της φύσης ή του πλαισίου συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων και εφόσον ο οικείος σκοπός είναι θεμιτός και η προϋπόθεση ανάλογη (άρθρο 4 παρ. 1 του ν. 4443/2016), ή αν το πάσχον άτομο δεν είναι ικανό ή πρόθυμο να εκτελέσει τα βασικά καθήκοντα της θέσης εργασίας (σκέψη 17 του Προοιμίου της Οδηγίας και άρθρο 27 της Σύμβασης όπως ερμηνεύεται). Από τη συστηματική ερμηνεία των εξαιρέσεων αυτών και το σκοπό της νομοθεσίας για την ίση μεταχείριση των ατόμων με αναπηρία, συνάγεται ότι η κρίση για τη συνδρομή τους θα πρέπει να είναι εξατομικευμένη, να βασίζεται δηλαδή στην αξιολόγηση των χαρακτηριστικών συγκεκριμένου προσώπου σε συνάρτηση με τα δεδομένα της εκάστοτε περίπτωσης (σχετ. το υπ' αρ. πρωτ. 377874/61972/30-9-2025 έγγραφο της Αρχής).

Επί του προτεινόμενου άρθρου 31 παρ. 4 του νομοσχεδίου - Διαδικασία πιστοποίησης αναπηρίας

⁴ Για το συγκεκριμένο ζήτημα, ο Συνήγορος του Πολίτη έχει ήδη απευθύνει το υπ' αριθμ. πρωτ. 398606/52629/10.07.2026 έγγραφό του στο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.

Με το άρθρο 31 του σχεδίου νόμου επέρχονται τροποποιήσεις στις διατάξεις του άρθρου 102 ν. 4961/2022. Στην τέταρτη παράγραφο του άρθρου 31 επαναλαμβάνεται ως έχει η ρύθμιση της παραγράφου 4 του άρθρου 102 ν. 4961/2022. Ειδικότερα στο δεύτερο εδάφιο αυτού προβλέπεται ότι «*οι διαδικασίες πιστοποίησης αναπηρίας της παρ. 1 του άρθρου 103 διενεργούνται μέσω της Εθνικής Πύλης Αναπηρίας σύμφωνα με το άρθρο 103*». Φαίνεται, συνεπώς, ότι ο νομοθέτης δεν βελτιώνει στο σημείο αυτό τη διοικητική διαδικασία έκδοσης πιστοποιήσεων αναπηρίας με ειδική αναφορά στις γνωματεύσεις ΑΣΥΕ, παρατείνοντας την ασάφεια ως προς τη λήψη υπόψη των γνωματεύσεων αυτών από φορείς κοινωνικών παροχών ή πλεονεκτημάτων, με αποτέλεσμα πολίτες με βαριές αναπηρίες και ασφαλισμένοι e-ΕΦΚΑ να αναγκάζονται να προβαίνουν στη διαδικασία εξέτασής τους για την πιστοποίηση της αναπηρίας τους και για το ίδιο χρονικό διάστημα αναφοράς από δύο διαφορετικές υγειονομικές επιτροπές ΚΕΠΑ και ΑΣΥΕ.

Το πρόβλημα αυτό έχει εντοπίσει ο Συνήγορος του Πολίτη κατά την εξέταση πλήθους σχετικών αναφορών πολιτών στις οποίες αποτυπώνεται αδυναμία πρόσβασης σε κοινωνικές παροχές λόγω αναπηρίας εξαιτίας της μη αποδοχής από τις εμπλεκόμενες στη διεκπεραίωση των αιτημάτων διοικητικές υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ των γνωματεύσεων υγειονομικών επιτροπών που διατηρήθηκαν σε ισχύ μετά την έναρξη λειτουργίας του ΚΕΠΑ, ειδικότερα ΑΣΥΕ, ΑΝΥΕ κλπ.

Η Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030 (Προεδρία της Κυβέρνησης, Απρίλιος 2024, σ. 12 και 43) επιδιώκει τον καθολικό σχεδιασμό κατά τη δημιουργία αγαθών, υπηρεσιών, εξοπλισμού, εγκαταστάσεων και υποδομών και την οριζόντια ενσωμάτωση της διάστασης της αναπηρίας κατά την ανάπτυξη νομοθετημάτων, διαδικασιών και μέτρων, ενώ προβλέπεται η ίδρυση και συγκρότηση εθνικού κέντρου για την πιστοποίηση αναπηρίας και η κατάργηση του ΚΕΠΑ. Προς το παρόν, ωστόσο, με την πλήρη ενσωμάτωση της αρμοδιότητας για τη χορήγηση συντάξεων στους απασχολούμενους στον Δημόσιο Τομέα στον e-ΕΦΚΑ, καθώς και την ένταξη της οικείας Γενικής Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ως πλέον Γενική Διεύθυνση Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου Τομέα e-ΕΦΚΑ, δημιουργείται σύγχυση αναφορικά με την έκταση της αρμοδιότητας των δύο υγειονομικών επιτροπών, ΚΕΠΑ και ΑΣΥΕ και την τεχνική εκτίμηση που γίνεται στις γνωματεύσεις και αποτελεί προϋπόθεση για τη χορήγηση παροχών αναπηρίας στο πλαίσιο του ίδιου φορέα, δηλαδή του e-ΕΦΚΑ.

Οι εν λόγω υγειονομικές επιτροπές ΚΕΠΑ και ΑΣΥΕ περιέχουν τοποθετήσεις σε κοινά ζητήματα και ειδικότερα αναφορικά με τη συνδρομή ιατρικών προϋποθέσεων για την εφαρμογή των ίδιων διατάξεων νόμου, όπως για παράδειγμα οι διατάξεις του άρθρου 56 ν. 4554/2018 για τη χορήγηση παραπληγικού επιδόματος ή περιέχουν κρίσεις ότι υφίσταται ανάγκη βοήθειας ετέρου προσώπου (προσαύξηση της σύνταξης λόγω απολύτου αναπηρίας), ενώ και οι δύο αυτές δομές για την πιστοποίηση της αναπηρίας (ΚΕΠΑ και ΑΣΥΕ) εφαρμόζουν, πλέον, την ίδια νομοθεσία εκτίμησης ποσοστού αναπηρίας (Ενιαίος Πίνακας Προσδιορισμού Ποσοστού Αναπηρίας) για τον προσδιορισμό ποσοστού αναπηρίας και για τη

χρονική διάρκεια αυτού. Η ομογενοποίηση αυτή στη λειτουργία των δύο αυτών δομών πιστοποίησης αναπηρίας διαμορφώθηκε βάσει θεσμικού πλαισίου προοδευτικά, και με τη χρήση εγκυκλίων οδηγιών, ως αναγκαιότητα για την εφαρμογή του ισχύοντος νομοθετικού πλαισίου χορήγησης πλεονεκτημάτων και παροχών λόγω αναπηρίας.

Η συντρέχουσα αυτή λειτουργία και αρμοδιότητα διαφορετικών υγειονομικών επιτροπών οδήγησε στην υιοθέτηση επιμέρους κάθε φορά ρυθμιστικού πλαισίου, καθώς και πλαισίου ερμηνευτικών οδηγιών, ώστε να καταστεί εφικτή η χρήση των γνωματεύσεων ΑΣΥΕ προκειμένου να χορηγηθούν κοινωνικές παροχές, επιδόματα και άλλα κοινωνικά πλεονεκτήματα που προβλέπονται για τα άτομα με αναπηρίες, όπως εξαίρεση από μνημονιακές μειώσεις, φοροαπαλλαγές κ.λπ., οδηγώντας σε μια πανσπερμία διατάξεων ενταγμένων πολλές φορές σε άσχετου αντικειμένου γενικά νομοθετήματα με τη μορφή τροπολογιών συντείνοντας στην πολυπλοκότητα με προβλήματα ερμηνείας και στην εφαρμογή διοικητικών πρακτικών χωρίς κεντρικό συντονισμό και χωρίς ενιαία αντιμετώπιση των αιτημάτων.

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει διαπιστώσει επανειλημμένα την ταλαιπωρία που υφίστανται οι πολίτες, καθώς υποχρεώνονται να ακολουθούν χρονοβόρες, δαπανηρές και επιβαρυντικές για την υγεία τους διοικητικές διαδικασίες προκειμένου να εξεταστούν παράλληλα και για το ίδιο χρονικό διάστημα αναπηρίας από διαφορετικές υγειονομικές επιτροπές, ΚΕΠΑ και ΑΣΥΕ, ΑΝΥΕ κ.λπ., προκειμένου να έχουν πρόσβαση στις προβλεπόμενες κοινωνικές παροχές, ενώ έχει επισημάνει τη δυσμενή θέση των κατόχων πιστοποίησης αναπηρίας ΑΣΥΕ στις υπηρεσίες του e-ΕΦΚΑ⁵.

Παράλληλα έχει διαπιστωθεί η αμηχανία των εμπλεκόμενων στη χορήγηση των παροχών διοικητικών οργάνων όταν καλούνται να αντιμετωπίσουν τη διάσταση στην τεχνική ιατρική εκτίμηση μεταξύ των δύο υγειονομικών επιτροπών. Χαρακτηριστικά, στο υπ' αρ. πρωτ. 215725/13.2.2025 έγγραφο της Διεύθυνσης Νομοθεσίας & Συντονισμού Συντάξεων e-ΕΦΚΑ, στο οποίο γίνεται αναφορά στο υπ' αρ. πρωτ. Φ11221/8055/320/3.8.2016 έγγραφο του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης όπου υποστηρίζεται, ότι δεν είναι δυνατή η εφαρμογή των γνωματεύσεων της ΑΣΥΕ ως προς τη χορήγηση συνταξιοδοτικών παροχών στους ασφαλισμένους του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ (και γενικά στους ασφαλισμένους των λοιπών ασφαλιστικών φορέων) με την αιτιολογία ότι -χωρίς να αμφισβητείται η επιστημονική βαρύτητα των γνωματεύσεων των ανωτέρω Υγειονομικών Επιτροπών- από τις εν λόγω γνωματεύσεις δεν παρέχονται οι κρίσιμες πληροφορίες ιατρικής φύσεως που απαιτούνται για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος λόγω αναπηρίας ή τη χορήγηση επιδομάτων απόλυτης αναπηρίας ή παραπληγίας όπως παρέχονται αναλυτικά με τις γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών του ΚΕΠΑ.

⁵ Ενδεικτικά, Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες έτους 2022 σελ. 44- 45, και αναφορά στα προβλήματα της παράλληλης αρμοδιότητας περισσότερων υγειονομικών επιτροπών στην Ειδική Έκθεση του Συνηγόρου του Πολίτη για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες έτους 2023 σελ. 29.

Εξάλλου, μετά την έναρξη από 16.9.2022 της λειτουργίας της Εθνικής Πύλης Αναπηρίας σύμφωνα με το άρθρο 103 του ν. 4961/2022 οι Επιτροπές των ΚΕΠΑ είναι αποκλειστικά αρμόδιες να γνωματεύουν για την αναπηρία των ασφαλισμένων και συνταξιούχων του e-ΕΦΚΑ. Η γενική αυτή τοποθέτηση, η οποία φαίνεται να συνοδεύει σε αρκετές περιπτώσεις απαντήσεις σε ατομικά ερωτήματα ή αιτήματα πολιτών αφενός δεν συνάδει με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο αφετέρου στερείται εμπειρικής θεμελίωσης, καθώς όπως αναφέρθηκε οι γνωματεύσεις ΑΣΥΕ πλέον ακολουθούν το ίδιο θεσμικό πλαίσιο για την πιστοποίηση αναπηρίας, ενώ τοποθετούνται σε όλα τα ιατρικά ζητήματα που απαιτούνται για την εφαρμογή κανόνων χορήγησης κοινωνικών παροχών και επιδομάτων, όπως το παραπληγικό επίδομα.

Θα πρέπει, επίσης, να επισημανθεί, ότι η αναφορά στο άρθρο 103 ν. 4961/2022 στο ως άνω έγγραφο της Διεύθυνσης Νομοθεσίας & Συντονισμού Συντάξεων μάλλον προκαλεί σύγχυση. Ειδικότερα, η εν λόγω διάταξη αναφέρεται στη λειτουργία του ΚΕΠΑ, καθώς ρυθμίζει την ηλεκτρονική διαδικασία αιτημάτων μέσω του συστήματος της Εθνικής Πύλης Αναπηρίας. Η διάταξη αυτή δεν τροποποιεί την παράγραφο 7 του άρθρου 6 ν. 3863/2010 με την οποία διατηρήθηκαν σε ισχύ συγκεκριμένες υγειονομικές επιτροπές εκτός ΚΕΠΑ, όπως η ΑΣΥΕ, ΑΝΥΕ κλπ, και κατ' ουδένα τρόπο επιφέρει κατάργηση των επιτροπών αυτών. Συνεπώς, η συγκεκριμένη διάταξη δεν μπορεί να αποτελέσει τη νομική βάση αποκλεισμού των γνωματεύσεων ΑΣΥΕ και επιλογής της τεχνικής εκτίμησης από υγειονομικές επιτροπές ΚΕΠΑ.

Επί του προτεινόμενου άρθρου 33 του νομοσχεδίου - Κάρτα Αναπηρίας

Με το άρθρο 106 ν. 4961/2022, όπως διαμορφώνεται με τις προτεινόμενες τροποποιήσεις, στην πρώτη παράγραφο αυτού προβλέπεται, ότι στα άτομα με αναπηρία που διαθέτουν πιστοποίηση αναπηρίας σε ισχύ και είναι εγγεγραμμένα στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία ή λαμβάνουν αναπηρικό επίδομα από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.) ή από τον Ηλεκτρονικό Εθνικό Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) ή λαμβάνουν σύνταξη λόγω αναπηρίας ή με αιτία την αναπηρία από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. χορηγείται Κάρτα Αναπηρίας, εφόσον έχουν συνολικό ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). Η Κάρτα Αναπηρίας αποδεικνύει την ταυτότητα του κατόχου της και την ιδιότητα του ατόμου με αναπηρία έναντι κάθε δημόσιας αρχής και τρίτου.

(α) Με την ανωτέρω πρόβλεψη διευρύνεται σημαντικά ο αριθμός των δικαιούχων της Κάρτας Αναπηρίας η οποία μέχρι σήμερα, σύμφωνα με το άρθρο 106 του ν. 4961/2022, το οποίο τροποποιεί η προτεινόμενη διάταξη, χορηγείται σε άτομα που διαθέτουν πιστοποίηση αναπηρίας σε ισχύ και είναι εγγεγραμμένα στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία, εφόσον έχουν συνολικό ποσοστό αναπηρίας τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%). Η προτεινόμενη ρύθμιση κινείται στη σωστή κατεύθυνση ώστε να μην αποκλείεται από την έκδοση κάρτας αναπηρίας κανένα

άτομο με αναπηρία που λαμβάνει παροχή λόγω αναπηρίας από τον e-ΕΦΚΑ ή τον ΟΠΕΚΑ.

Ωστόσο, παραμένει σε ισχύ η διάταξη του άρθρου 7^Α της Υπουργικής Απόφασης 33836 (ΦΕΚ Β' 7269/31.12.2025) περί «κανόνων σύγκρουσης» με την οποία προβλέπεται, ότι «σε περίπτωση που διαπιστωθούν ενεργές πιστοποιήσεις αναπηρίας από δύο (2) ή περισσότερες διαφορετικές Αρχές Πιστοποίησης καταχωρούνται διακριτά τα στοιχεία και των δύο πιστοποιήσεων στο Μητρώο. Για τη διαλειτουργική ενημέρωση τρίτων φορέων, για τους σκοπούς της Κάρτας Αναπηρίας και για στατιστικούς λόγους αξιοποιείται κατά προτεραιότητα η πιστοποίηση του ΚΕ.Π.Α., ακολούθως της Α.Σ.Υ.Ε., ενώ μεταξύ των λοιπών επιτροπών, αξιοποιείται η πιο πρόσφατη», καθώς και της παραγράφου 9, σύμφωνα με την οποία «σε περίπτωση που στο Μητρώο βρίσκονται καταχωρημένες περισσότερες από μία πιστοποιήσεις: (α) εάν προέρχονται από την ίδια Αρχή Πιστοποίησης Αναπηρίας, για την έκδοση της Κάρτας Αναπηρίας αξιοποιείται η πιο πρόσφατη, (β) εάν προέρχονται από δύο (2) ή περισσότερες Αρχές Πιστοποίησης Αναπηρίας, για την έκδοση της Κάρτας Αναπηρίας, αξιοποιείται η απόφαση του ΚΕ.Π.Α. Εάν υφίστανται ταυτόχρονα περισσότερες ισχύουσες πιστοποιήσεις αναπηρίας, πλην ΚΕ.Π.Α, λαμβάνεται υπόψη η πιο πρόσφατη εκδοθείσα».

Με τις διατάξεις αυτές γίνεται μια επιλογή με κανονιστική διάταξη ιατρικού δεδομένου ειδικότερα ιατρικής τεχνικής εκτίμησης της αναπηρίας, δηλαδή η γνωμάτευση ΚΕΠΑ, και μάλιστα με την υιοθέτηση της ασαφούς διατύπωσης «αξιοποιείται η γνωμάτευση ΚΕΠΑ», έναντι γνωμάτευσης άλλης ομοιόβαθμης υγειονομικής επιτροπής, όπως η ΑΣΥΕ. Παρόμοια διάταξη βρίσκεται και στις κανονιστικές διατάξεις για τη λειτουργία του ΟΠΕΚΑ (Υπουργική Απόφαση Δ12α/85008 ΦΕΚ 4879/15.9.2022, άρθρο 4).

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει εκφράσει την άποψη, ότι δεν είναι δυνατή η επιλογή ιατρικού δεδομένου με βάση κανονιστικές διατάξεις, όταν, μάλιστα, γίνονται αποδεκτές γνωματεύσεις ΑΣΥΕ για τη χορήγηση παροχών και πλεονεκτημάτων λόγω αναπηρίας όπως στην περίπτωση των παροχών που χορηγούνται από τον ΟΠΕΚΑ. Το μόνο κριτήριο επιλογής ιατρικού δεδομένου όπως είναι η διαπίστωση που αποτυπώνεται σε μια γνωμάτευση υγειονομικής επιτροπής μπορεί να είναι το χρονικό δηλαδή να λαμβάνεται υπόψη η πιο πρόσφατη ιατρική εκτίμηση.

Επιπλέον, ζήτημα τίθεται με την απόδειξη του ποσοστού αναπηρίας 50% στις περιπτώσεις που οι δικαιούχοι αναπηρικού επιδόματος του Ο.Π.Ε.Κ.Α. ή σύνταξης από τον e-Ε.Φ.Κ.Α. διαθέτουν πολύ παλιές πιστοποιήσεις που ενδεχομένως δεν περιλαμβάνουν τα πλήρη στοιχεία που πλέον απαιτούνται ή συγκεκριμένη ημερομηνία λήξης. Δεν προκύπτει από τις προτεινόμενες διατάξεις από που θα αντλείται το απαιτούμενο ποσοστό στις περιπτώσεις αυτές.

(β) Επισημαίνεται, επίσης, ότι με την υπ' αρ. 33836/2025 ΚΥΑ, δόθηκε η δυνατότητα καταχώρισης στο Ψηφιακό Μητρώο Αναπηρίας σε πιστοποιήσεις αναπηρίας με επ' αόριστον διάρκεια ή βάσει των οποίων συνεχίζουν να χορηγούνται παροχές αναπηρίας, οι οποίες έχουν εκδοθεί πριν τη δημιουργία του ΚΕ.Π.Α. Η καταχώριση

πραγματοποιείται μέσω ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής από πιστοποιημένους χρήστες του ΚΕ.Π.Α. του e-ΕΦΚΑ, κατόπιν αίτησης του πολίτη στις γραμματείες ΚΕΠΑ ή μέσω ηλεκτρονικής πλατφόρμας με τη χρήση των κωδικών-διαπιστευτηρίων της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης (taxisnet).

Ωστόσο, από αναφορές που έχουν υποβληθεί στον Συνήγορο του Πολίτη έχει προκύψει, ότι η διαδικασία καταχώρισης δεν προχωρά ή ότι παρά το γεγονός ότι οι πιστοποιήσεις αυτές πληρούν τις προϋποθέσεις και μάλιστα αφορούν βαριές και μη αναστρέψιμες παθήσεις, οι πολίτες παραπέμπονται για επαναξιολόγηση από τα ΚΕΠΑ, επειδή δεν έχουν δοθεί οι απαραίτητες οδηγίες για τον χειρισμό των συγκεκριμένων αιτημάτων.

Συνεπώς, επειδή ήδη υφίστανται τεχνικά και διαδικαστικά θέματα προς επίλυση που αφορούν παλαιές γνωματεύσεις, πρέπει αυτά να επιλυθούν το συντομότερο δυνατό με την άμεση έκδοση των εξουσιοδοτικών διατάξεων και την παροχή αναλυτικών οδηγιών προς τις αρμόδιες υπηρεσίες, ώστε να εφαρμοστεί το συντομότερο δυνατό και αποτελεσματικά το προτεινόμενο νομοθετικό πλαίσιο.

(γ) Περαιτέρω, για μεν τα άτομα με ενεργή πιστοποίηση η Κάρτα θα διασυνδέεται με το Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία, ενώ για τους δικαιούχους που δεν είναι εγγεγραμμένοι σε αυτό, η Κάρτα θα διασυνδέεται με το Μητρώο Παροχών Αναπηρίας ή με το Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΦΚΑ, κατά περίπτωση.

Η καταγραφή των δικαιούχων αναπηρικών παροχών και συντάξεων μέσω του Μητρώου Παροχών και του Πληροφοριακού Συστήματος του ΕΦΚΑ είναι αναμφισβήτητα θετική, καθώς συνάδει με το άρθρο 31 της Σύμβασης των Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που προβλέπει υποχρέωση των κρατών-μερών για συλλογή στοιχείων και στατιστικών δεδομένων σχετικά με τα άτομα με αναπηρία ώστε αυτά να αναλυθούν κατάλληλα και να χρησιμοποιηθούν για να βοηθήσουν στη διαμόρφωση πολιτικών με σκοπό την εφαρμογή της Σύμβασης. Άλλωστε, σύμφωνα με το προτεινόμενο άρθρο 29, μεταξύ των σκοπών των ρυθμίσεων που αφορούν την Εθνική Πύλη Αναπηρίας και την Κάρτα Αναπηρίας είναι και η αποτελεσματικότερη άσκηση δημοσίων πολιτικών στον τομέα της αναπηρίας με βάση αξιόπιστα και επικαιροποιημένα δεδομένα.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο πολλών παρεμβάσεών του, έχει τοποθετηθεί υπέρ της διεύρυνσης των δικαιούχων παροχών, διευκολύνσεων και ευεργετημάτων σχετικών με την αναπηρία αλλά και υπέρ της καταγραφής των ατόμων με αναπηρία κατά απόλυτο αριθμό αλλά και κατά κατηγορία αναπηρίας (π.χ. σε επίπεδο Δήμων⁶).

Ωστόσο, με τις προτεινόμενες διατάξεις δημιουργούνται ουσιαστικά δυο κατηγορίες δικαιούχων της Κάρτας, δηλαδή οι εγγεγραμμένοι και οι μη

⁶ Βλ. <https://www.synigoros.gr/el/category/ekdoseis-ek8eseis/post/eidikh-ek8esh-2023-ordikaiwmata-twn-atomwn-me-anaphries> σελ. 16-17

εγγεγραμμένοι στο Ψηφιακό Μητρώο Αναπηρίας, στην ουσία, δηλαδή, οι έχοντες και οι μη έχοντες πιστοποίηση αναπηρίας που πληροί τις προϋποθέσεις ψηφιοποίησης. Την παρούσα χρονική στιγμή, η Κάρτα Αναπηρίας παρέχει στους κατόχους της πολύ συγκεκριμένα δικαιώματα, κάποια από τα οποία συνδέονται με τη σήμανση κλιμακίου αναπηρίας, ωστόσο σταδιακά θα ενσωματώνονται σε αυτήν παροχές, οι οποίες ενδεχομένως θα συνδέονται και με ειδικότερες προϋποθέσεις, όπως με ενεργή ή ψηφιοποιημένη πιστοποίηση αναπηρίας, προερχόμενη από ΚΕΠΑ ή στρατιωτικές επιτροπές (όπως πχ απαιτείται από τη φορολογική διοίκηση), γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει πρακτικά ζητήματα.

(δ) Στην παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται ότι «*εάν ο αιτών δεν είναι εγγεγραμμένος στο Ψηφιακό Μητρώο Ατόμων με Αναπηρία, αλλά λαμβάνει αναπηρικό επίδομα από τον Ο.Π.Ε.Κ.Α. ή τον e-Ε.Φ.Κ.Α. ή σύνταξη λόγω αναπηρίας από τον e-Ε.Φ.Κ.Α., η Κάρτα Αναπηρίας διασυνδέεται με το Μητρώο Παροχών Αναπηρίας ή με το οικείο πληροφοριακό σύστημα του e-Ε.Φ.Κ.Α., κατά περίπτωση. (...) Σε αυτήν την περίπτωση η ισχύς της Κάρτας Αναπηρίας είναι διετής*».

Ο Συνήγορος του Πολίτη έχει λάβει αναφορές πολιτών με βαρύτατες αναπηρίες που διαθέτουν γνωματεύσεις εφόρου ζωής των υγειονομικών επιτροπών τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ σε συνέχεια των οποίων λαμβάνουν παροχές λόγω αναπηρίας από τον e-ΕΦΚΑ. Οι εν λόγω γνωματεύσεις είναι εν ισχύ, έχουν δηλαδή τα απαραίτητα στοιχεία για την εισαγωγή τους στα απαραίτητα μητρώα, καθώς σε αυτές αποτυπώνεται και το ποσοστό αναπηρίας και η διάρκεια αυτής. Παρόλα αυτά, λόγω τεχνικών προβλημάτων, δεν έχει καταστεί δυνατή η εγγραφή στο μητρώο αναπήρων. Η ανωτέρω ρύθμιση φαίνεται να επιλύει το πρόβλημα της έκδοσης κάρτας αναπηρίας στις περιπτώσεις αυτές, αλλά δεν καθίσταται σαφές γιατί η κάρτα αναπηρίας στις περιπτώσεις αυτές έχει περιορισμένη διετή διάρκεια, και με ποια διαδικασία θα εκδοθεί νέα κάρτα αναπηρίας μετά το πέρας της διετίας.

Επί του προτεινόμενου άρθρου 37 του νομοσχεδίου - Εθνική Πύλη Αναπηρίας - Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Με το άρθρο 37 του σχεδίου νόμου επιχειρούνται τροποποιήσεις στις εξουσιοδοτικές διατάξεις του άρθρου 109 του ν. 4961/2022, το οποίο ορίζει το βασικό πλαίσιο για τη λειτουργία των διαδικασιών υγειονομικής κρίσης και πιστοποίησης της αναπηρίας σε εθνικό επίπεδο. Ο Συνήγορος του Πολίτη, υπό τον θεσμικό του ρόλο ως εθνικός μηχανισμός παρακολούθησης της εφαρμογής της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, διαπιστώνει ότι παρά την πρόοδο στον ψηφιακό μετασχηματισμό, παραμένουν κρίσιμα ρυθμιστικά κενά που αφορούν τη λειτουργία του Ειδικού Σώματος Ιατρών (Ε.Σ.Ι.) των ΚΕ.Π.Α.⁷

⁷ Βλ. <https://www.synigoros.gr/el/category/default/post/synopsh-diamesolabhshs-or-diadikasies-pistopoihshs-anaphrias-sympertifora-iatrwn-kepa>

Ειδικότερα, στην παράγραφο 6 του εν λόγω άρθρου προβλέπεται η έκδοση Κώδικα Δεοντολογίας των Ιατρών του Ε.Σ.Ι., ο οποίος οφείλει να καθορίζει τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των ιατρών κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ωστόσο η Αρχή επισημαίνει, ότι η μη έκδοση του εν λόγω Κώδικα από την ψήφιση του ν. 4961/2022 έως σήμερα συνιστά μείζον συστημικό πρόβλημα.

Όπως προκύπτει από την επίσημη διοικητική ανταπόκριση του e-ΕΦΚΑ προς τον Συνήγορο, η απουσία ενός θεσμοθετημένου Κώδικα Δεοντολογίας καθιστά πρακτικά αδύνατη την πειθαρχική διερεύνηση των αυξανόμενων καταγγελιών των πολιτών για ανάρμοστη ή απρεπή συμπεριφορά ιατρών κατά τη διαδικασία της εξέτασης. Η έλλειψη αυτή αφήνει ένα κενό ως προς τη δεσμευτικότητα των κανόνων συμπεριφοράς και τις συνέπειες σε περίπτωση παραπτώματος, στερώντας από τη Διοίκηση τα απαραίτητα εργαλεία λογοδοσίας σε περίπτωση προσβολής της προσωπικότητας των εξεταζόμενων ατόμων με αναπηρία.

Παράλληλα, στην παράγραφο 3 του άρθρου 37 επαναλαμβάνεται η πρόβλεψη για την έκδοση απόφασης που θα εξειδικεύει τα κριτήρια και τη διαδικασία αξιολόγησης των ιατρών του Ε.Σ.Ι. Ο Συνήγορος υπογραμμίζει, ότι μέχρι σήμερα η Διοίκηση έχει προτεραιοποιήσει τις ρυθμίσεις για την επιλογή και την αύξηση των αμοιβών των ιατρών, αφήνοντας σε κατάσταση αναμονής το πλαίσιο «βαθμολόγησης» και ποιοτικού ελέγχου των υπηρεσιών τους. Θεωρούμε κρίσιμο να τονιστεί, ότι η οικονομική ενίσχυση που δόθηκε μέσω της πρόσφατης αύξησης των αμοιβών, αν και αποτελεί κίνητρο συμμετοχής, δεν εγγυάται από μόνη της τη βελτίωση της επαγγελματικής στάσης και του σεβασμού προς τον πολίτη, στοιχεία που πρέπει να αποτελούν οργανικό κομμάτι της αξιολόγησης.

Συναφώς, αναφορικά με την εκπαίδευση των ιατρών που προβλέπεται στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, διαπιστώνεται, ότι το υφιστάμενο πρόγραμμα είναι βραχύβιο και επικεντρώνεται στο νομικό πλαίσιο και τη χρήση των ψηφιακών εργαλείων. Η Αρχή προτείνει οι σχετικές εξουσιοδοτικές πράξεις να προβλέπουν ρητά την ενίσχυση των ενοτήτων που αφορούν τη δικαιωματική προσέγγιση της αναπηρίας και την καλλιέργεια ανθρωποκεντρικών στάσεων, με στόχο την εξάλειψη των φαινομένων κακοδιοίκησης. Επιπλέον, κρίνεται αναγκαία η σύνδεση της αξιολόγησης των μελών του Ε.Σ.Ι. με το νέο σύστημα μέτρησης ικανοποίησης πολιτών, ώστε τα δεδομένα από την ηλεκτρονική εφαρμογή και η στατιστική επεξεργασία των καταγγελιών να λαμβάνονται υποχρεωτικά υπόψη κατά την ανανέωση της θητείας τους. Τέλος, η διασφάλιση της ιδιωτικότητας κατά τις συνεδριάσεις των επιτροπών και η παροχή προσβάσιμης πληροφόρησης σε όλα τα στάδια της διαδικασίας πρέπει να αποτελέσουν αντικείμενο των κανονιστικών πράξεων που θα εκδοθούν κατ' εξουσιοδότηση του νέου νόμου, ώστε η πιστοποίηση της αναπηρίας να διενεργείται σε ένα περιβάλλον ισότητας και αξιοπρέπειας.

Επί του προτεινόμενου άρθρου 42 του νομοσχεδίου- Παροχές ΟΠΕΚΑ

Η αναλυτική αναφορά σε νομοθετική διάταξη (άρθρο 42 παρ. 1ε του τρέχοντος σχεδίου νόμου) των επιδομάτων που χορηγούνται από τον Οργανισμό είναι θετική, καθώς η ειδικότερη κανονιστική νομοθεσία που προβλέπει τις προϋποθέσεις χορήγησής τους και ειδικότερα όσον αφορά τις παροχές λόγω αναπηρίας είναι αρκετά παλιά, υπάρχουν επιδόματα που οι διατάξεις που διέπουν τη χορήγησή τους δεν έχουν επανεξεταστεί και τροποποιηθεί ποτέ, όπως του επιδόματος εγκεφαλικής παράλυσης, ενώ υφίστανται ειδικότερες διατάξεις που εμφανίζονται στις επιμέρους υπουργικές αποφάσεις και έχουν καταργηθεί με αποτέλεσμα να διαμορφώνεται ένα ιδιαίτερα πολύπλοκο πλέγμα διατάξεων.

Έχει πραγματοποιηθεί μια μεγάλη προσπάθεια αποτύπωσης της ισχύουσας νομοθεσίας που διέπει τη χορήγηση κάθε επιδόματος λόγω αναπηρίας στην ιστοσελίδα του ΟΠΕΚΑ, ωστόσο θεωρούμε αναγκαία και επιτακτική τη συστηματοποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας με απαλοιφή των διατάξεων που δεν βρίσκονται σε ισχύ με την έκδοση νέων κανονιστικών πράξεων.

Εκτιμούμε, ότι η αναφορά στην ως άνω νομοθετική διάταξη του τρέχοντος σχεδίου νόμου μπορεί να αποτελέσει τη βάση για την αναμόρφωση της νομοθεσίας χορήγησης προνοιακού χαρακτήρα οικονομικών ενισχύσεων λόγω αναπηρίας με την επανεξέταση των επιμέρους διατάξεων και την αποκατάσταση περιπτώσεων ατόμων με αναπηρίες στα οποία λόγω της υφιστάμενης νομοθεσίας η προνοιακή προστασία είναι περιορισμένη, όπως στις περιπτώσεις των συνταξιούχων λόγω αναπηρίας που λαμβάνουν παροχές σύνταξης από ίδιο δικαίωμα από τον e-ΕΦΚΑ ή από άλλο ασφαλιστικό φορέα μικρού ύψους που υπολείπεται της οικονομικής ενίσχυσης λόγω βαριάς αναπηρίας και οι οποίοι αποκλείονται εντελώς από τη χορήγηση της εν λόγω παροχής λόγω της ιδιότητάς τους ως συνταξιούχων⁸.

Ευελπιστώ, αξιότιμε κύριε Πρόεδρε, οι παρατηρήσεις και επισημάνσεις του Συνηγόρου του Πολίτη να τύχουν αξιολόγησης από τα μέλη της Επιτροπής και να συμβάλουν στην επεξεργασία του υπό συζήτηση σχεδίου νόμου.

Με τιμή,

Ανδρέας Ι. Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

⁸ Ειδική Έκθεση Συνηγόρου του Πολίτη για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες 2022, σ. 43 και έτους 2023 σ. 19 με αναφορά στην έλλειψη συνεκτικού και ομοιογενούς νομοθετικού πλαισίου για τις παροχές λόγω αναπηρίας.